

ADVIES Nr 20 / 2001 van 12 juli 2001.

O. Ref. : 10/A/2001/015

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit waarbij het vast Comité van Toezicht op de inlichtingendiensten en zijn Dienst Enquêtes worden gemachtigd toegang te hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen en het identificatienummer ervan te gebruiken.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op artikel 22 van de Grondwet,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid op artikel 29.

Gelet op de adviesaanvraag van 3 april van de Minister van Binnenlandse Zaken en van Ambtenaren zaken,

Gelet op het verslag van de heer B. DE SCHUTTER,

Brengt op 12 juli 2001 het volgende advies uit :

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

A. Het ontwerp van koninklijk besluit dat de Commissie ter advies wordt voorgelegd strekt ertoe het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingendiensten en zijn Dienst Enquêtes toegang te verlenen tot de gegevens van het Rijksregister bedoeld in artikel 3 van de wet van 8 augustus 1983.

A.1. De toegang wordt gevraagd voor de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, 1° tot 9° van de wet van 8 augustus 1983 voor het vervullen van de wettelijke en reglementaire taken i.v.m.

1. onderzoek van klachten en aangiften van particulieren, rechtstreeks betrokken bij het optreden van een inlichtingendienst;
2. alsook die uitgaande van ambtenaren, personen die een openbaar ambt uitoefenen en de leden van de krijgsmacht die betrokken zijn bij richtlijnen, beslissingen of toepassingsregels daarvan;
3. het behandelen van de klachten en aangiften van gewezen leden van het Vast Comité I en van de Dienst Enquêtes, overeenkomstig artikel 56 van de organieke wet van 18 juli 1991 en de artikelen 74 tot 76 van het huishoudelijk reglement van het Comité I;
4. de identificatie van personen waarvan het verhoor in toezichtsonderzoeken noodzakelijk wordt geacht;
5. de verificatie van gegevens van personen voorkomend in de onderzoeken geopend door het Vast Comité I.

A.2. Toegang uitsluitend voor het Vast Comité I wordt gevraagd in het kader van zijn taak als beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen (w. 11 dec. 1998).

A.3. Toegang uitsluitend voor de Dienst Enquêtes voor uitoefening van taken inzake de onderzoeken naar de misdaden en wanbedrijven die ten laste worden gelegd van de leden van de inlichtingendiensten, overeenkomstig de organieke wet van 18 juli 1991.

B. Het ontwerp strekt er tevens toe dezelfde instanties te machtigen het identificatienummer van de in het Rijksregister in geschreven natuurlijke personen te gebruiken in het kader van voornoemde opdrachten : voor doeleinden van intern beheer, als identificatiemiddel in de dossiers, bestanden en repertoria die worden bijgehouden door het Comité I en zijn Dienst Enquêtes; voor doeleinden van externe betrekkingen met :

- a) de houder van het nummer of zijn wettelijke vertegenwoordigers;
- b) de openbare overheden en instellingen die ingevolge artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 zelf machtiging hebben gekregen om het nummer te gebruiken in de mate waarin zij optreden in de uitoefening van hun wettelijke en reglementaire bevoegdheden.

2. Op 18 juli 1995 bracht de Commissie het advies 23/95 uit betreffende een eerste versie van dit ontwerp. Dit advies was gunstig, mits rekening gehouden werd met aanpassingen. Het toenmalige ontwerp werd aangepast, maar werd uiteindelijk door de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken niet aan de Ministerraad voorgelegd.

II. ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

3. Huidig ontwerp van K.B. houdt t.o.v. het vroegere, een uitbreiding en, o.a. wat betreft de gevraagde gegevens (1° tot 9° i.p.v. 1° tot 6° van artikel 3, eerste lid, alsmede artikel 3, tweede lid) en de personen gemachtigd om toegang te hebben tot de gegevens.

A. TOEGANG TOT HET RIJKSREGISTER

4. In artikel 5, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 is bepaald dat *“de Koning toegang (verleent) tot het Rijksregister aan de openbare overheden... ”*.

In de brief die als bijlage gaat bij de adviesaanvraag van 1995, stelt de Minister van Binnenlandse Zaken dat *“het Vast Comité I en zijn Dienst Enquêtes kunnen beschouwd worden als openbare overheden in de zin van artikel 5, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen”*.

5. De doeleinden die worden beoogd door het Comité I en zijn Dienst Enquêtes zijn omschreven in artikel 1 van de wet van 18 juli 1991, namelijk *“de bescherming van de rechten die de Grondwet en de wet aan de personen verlenen te waarborgen en te zorgen voor de coördinatie en de doelmatigheid van de inlichtingendiensten”*. Daartoe moeten het Comité I en zijn Dienst Enquêtes voornoemde onderzoeken voeren, namelijk toezichtsonderzoeken en gerechtelijke onderzoeken.

6. In het kader van toezichtsonderzoeken kunnen het Vast Comité I en zijn Dienst Enquêtes belast worden met een reeks door de wet toevertrouwde taken, welke betrekking hebben op de activiteiten en werkwijze van de inlichtingendiensten. Verscheidene categorieën personen kunnen bij dergelijke procedures betrokken worden (klagende burgers, ambtenaren, gevraagden voor verhoor, leden van inlichtingendiensten zelf). Aangevoerd wordt dat het inwinnen van de persoonsgegevens of het verifiëren ervan op rechtstreekse wijze niet altijd opportuun is en dat een rechtstreeks contact schadelijk kan zijn voor zowel het goede verloop van het onderzoek als voor de bezorgdheid de persoonlijke belangen van bv. een klager of een ander betrokken persoon niet te schaden (zie Verslag aan de Koning). De Commissie is van oordeel dat de toegang tot de gegevens van het Rijksregister toelaat dat snel een rechtstreeks de relevante gegevens met juistheid kunnen bekomen worden.

Bovendien kan de Dienst Enquêtes in het kader van gerechtelijke onderzoeken optreden en in die hoedanigheid optreden als een volwaardige politiedienst. Aldus moet hij dezelfde toegang kunnen hebben tot het Rijksregister als de andere politiediensten.

De nieuwe taak voor het Vast Comité I als beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen (met ingang van 1 juni 2000) houdt evenzeer in dat verificatie van persoonsgegevens van eiser (en eventueel samenwonende personen, bestuurders of zaakvoerders van rechtspersonen) nodig kan zijn .

Deze controle op waarheidsgetrouwheid kan met alle waarborgen best via het Rijksregister.

Blijft wel de vraag of in alle aangelegenheden de toegang tot de gegevens 1° tot 9° verantwoord is i.p.v. de vragen 1° tot 6° . Zo beroep, burgerlijke stand en samenstelling van het gezin wel relevant kunnen zijn in het kader van een beroepsdossier inzake veiligheidsmachtigingen (art. 1, §1, 6°) , is de Commissie daarentegen van mening dat voor de vervulling van de andere taken de toegang beperkt zou moeten blijven tot de gegevens 1° tot 6°. De Commissie wenst ook aandacht te vestigen op het feit dat het gegeven “beroep” vaak als niet betrouwbaar en dus irrelevant moet beschouwd worden, daar het niet systematisch wordt bijgewerkt.

7. Wat betreft de personen die toegang tot de gegevens bekomen, voorziet het ontwerp dat deze voorbehouden is voor de voorzitter en twee werkende leden van het vast Comité voor taken voorzien in artikel 1§1, 1° tot 6°, aan de griffier van het Vast Comité I voor taken van §1, 6° (beroepsorgaan veiligheidsmachtigingen) en aan de leden van de Dienst Enquêtes alle taken met uitzondering van die i.v.m. het beroepsorganen (art. 1 § 2).

De beperking tot enkele leden en de uitsluitende bevoegdheid van de griffier in het licht van de taken i.v.m. de wet van 11 december 1998 vangt de kritiek die de Commissie uitte in haar advies 23/95 op. Wat de toegang door de leden van de Dienst Enquêtes betreft sluit de Commissie zich aan bij de gedachtegang dat ook in het raam van toezichtsonderzoeken naar activiteiten en werkwijzen van de inlichtingendiensten, nauwkeurige identificaties noodzakelijk zijn en dit niet alleen van personen behorende tot die diensten. Toegang lijkt dan ook verantwoord voor toezicht-zowel als gerechtelijke onderzoeken.

8. Mededelingen aan derden is verboden (art. 2). Worden niet als derden beschouwd de betrokken natuurlijke personen of de openbare overheden en instellingen die zelf de machtiging verkregen hebben. De Commissie heeft geen opmerkingen dienaangaande.

B. GEBRUIK VAN HET IDENTIFICATIENUMMER

9. Volgens artikel 3 worden dezelfde personen als bedoeld in artikel 1 §2 gemachtigd het RR-nummer te gebruiken, doch :

- 1) uitsluitend in het vervullen van de taken vermeld onder artikel 1 § 1;
- 2) enkel voor interne beheersdoeleinden;
- 3) of, in extern gebruik, met de houder van het nummer of overheden en instellingen die zelf krachtens artikel 8 van de wet op het Rijksregister het gebruiksrecht bezitter.

De Commissie heeft dienaangaande geen opmerkingen.

10. Belangrijk is de bepaling van artikel 6, waarbij de identiteit van een gemachtigde aanvrager per raadpleging in een controlesysteem wordt geregistreerd. Deze controlegegevens worden bewaard zolang het betrokken dossier in behandeling is, verlengd met een periode van 3 maanden na sluiting van het dossier.

De Commissie staat gunstig tegenover deze bijkomende waarborgen maar zou bij voorkeur een termijn van 3 jaar voorzien, aangezien dit haar controletaak meer effectief zou maken. Klachten betreffende onrechtmatige toegang tot de gegevens komen vaak voor, later dan 3 maanden na sluiting van het dossier.

CONCLUSIE :

11. Onder voorbehoud van de opmerkingen geformuleerd onder nummer 6 in fine, brengt de Commissie een gunstig advies uit.

De secretaris,

De voorzitter,

(get.) B. HAVELANGE

(get.) P. THOMAS.